

оплачуваних в режимі «біла зарплата плюс конверт» оцінюють в 15%, але вірогідно, що ці працівники отримують до 50% загального фонду оплати праці.

Література.

1. Зимовець В. В. Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток: [монографія] / В. В. Зимовець; Ін-т економіки НАН України. – К., 2003. – 313 с.
2. Вдовиченко А. Реалізація фінансового потенціалу населення: міжнародні зіставлення в контексті інноваційного розвитку / А. Вдовиченко // Наука молода. – 2009. – № 11. – С. 147-153.
3. Ватаманюк О. З. Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. – 536 с.

ОБҐРУНТУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОПЕРАТИВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ

Коробова Н. І., студентка

Науковий керівник: Догадайло Я. В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Динамічні зміни в навколишньому середовищі, глобалізація ринків і поступове підвищення конкурентної боротьби вимагають від менеджменту вітчизняних підприємств застосування найсучаснішого інструментарію для виявлення існуючих в системах управління резервів ефективності.

Найважливішим засобом успішного функціонування підприємства є контролінг, оскільки він забезпечує необхідною інформацією для прийняття управлінських рішень шляхом інтеграції процесів збору, обробки, підготовки, аналізу та інтерпретації інформації; надає інформацію для керування трудовими і фінансовими ресурсами; забезпечує виживання підприємства на рівнях стратегічного і аналітичного управління.

Оперативний контролінг забезпечує оперативне управління прибутком з допомогою показників нормативної (планової) міри покриття, а також є засобом вияву і ліквідації оперативних «вузьких місць» у сферах постачання, виробництва, реалізації і управління, тобто у межах часового горизонту.

Головною метою оперативного контролінгу є створення такої системи управління, що ефективно допомагає досягати поточних цілей підприємства, а також оптимізує співвідношення «витрати – прибуток».

Основна мета функціонування контролінгу на підприємстві полягає в систематичному зборі необхідної для аналізу інформації, її обробці й підготовці для керівника. Досягнення цієї мети можливо за допомогою формування основного інструментарію контролінгу.

Під інструментарієм оперативного контролінгу розуміється сукупність прийомів дослідження, якими користуються для прийняття оперативних управлінських рішень.

С. Н. Петренко пропонує модель структури інструментарію оперативного контролінгу [1, с. 151], що ділиться на прийоми щодо збору інформації для управлінського персоналу та розрахунки, що орієнтовані на прийняття управлінських рішень. Прийоми щодо збору інформації для управлінського персоналу включають в себе: 1) бюджетування (процес розробки оптимальних напрямів використання доходів та формування витрат підприємства в ході виконання його фінансово-господарської діяльності); 2) моделювання (можливість заздалегідь прораховувати зміни господарського середовища); 3) ціноутворення (процес встановлення цін на товари на послуги). Розрахунки, що орієнтовані на прийняття управлінських рішень включають в себе: 1) формування основних підконтрольних показників (визначення посадових осіб, які здійснюють контроль за їх виконанням); 2) аналіз результатів за відхиленнями (визначення ступеню впливу відхилень, що виникли на величину результатів); 3) СVP-аналіз (аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток»); 4) використання методу «Директ – кост» (в основі методу лежить принцип розділення витрат організації на постійні і змінні, тобто залежність витрат від динаміки ділової активності організації).

Арсенал основних методів і інструментів оперативного контролінгу сильно відрізняється від стратегічного. Швиданенко Г.О. виділяє наступні інструменти оперативного контролінгу: маржинальний аналіз; СVP-аналіз; аналіз відхилень; АВС-аналіз – виробничих підрозділів залежно від їхнього внеску в дохід; планування потреби в матеріалах; фінансовий аналіз показників діяльності; програми скорочення витрат; статичні та динамічні методи інвестиційних розрахунків; бюджетування; функціонально-вартісний аналіз [2, с. 183].

Рибак О. В. розділяє інструменти оперативного контролінгу на два види: інструменти нефінансового призначення (методи аналізу, планування, прогнозування, система показників) та інструменти фінансового призначення (методи калькуляції маржі, точка беззбитковості та ін.) [3, с. 39].

Основними і найбільш важливими елементами інструментарію оперативного контролінгу є:

1. Бюджетування.

2. Формування основних підконтрольних показників ефективного управління підприємством.

3. Аналіз результатів за відхиленнями, що полягає у визначення ступеню впливу відхилень, що виникли на величину результатів.

Під оперативним фінансовим контролінгом слід розуміти координуючу підсистему управління підприємством, яка виконує функції інформаційного забезпечення, обліково-контрольну, аналітичну, планування та мотивації, а також специфічні функції розвитку управління та коментуючу, які забезпечують своєчасне виявлення відхилень фактичних результатів від запланованих та визначають прийняття відповідних оперативних управлінських рішень для нормалізації роботи підприємства урахування його стратегічні цілі. Для його ефективного застосування, необхідно визначитися з його інструментарієм.

Зважаючи на те, що основна мета діяльності підприємства – це одержання максимального прибутку від реалізації продукції, можна сказати, що для того щоб досягти цієї мети, необхідно ефективно реалізувати її складові, тобто локальні цілі. Залежно від цілей, керівництво приймає різного роду управлінські рішення, які стосуються не тільки процесу управління підлеглими, а й виробництва, реалізації продукції (робіт, послуг), бюджетування. Тому необхідний такий інструментарій, який включав би в себе управлінський облік. За сучасних умов він через свої функції виступає як основний інформаційний фундамент управління внутрішньою діяльністю підприємства, його стратегією і тактикою. Основне призначення управлінського обліку полягає у підготовці інформації для прийняття оперативних і прогнозованих управлінських рішень. Саме тому до складу інструментарію автором пропонується включити складову «управлінський облік».

Важливим елементом оперативного фінансового контролінгу є інформаційне забезпечення прийняття рішень по структурі

виробничих програм. Рішення про виробничу програмі можуть прийматися на основі обмежень по виробничим потужностям, але частіше зустрічається випадок, коли "слабким місцем" є збут. Для проведення аналізу виробничої програми широке поширення отримали часткова калькуляція і розрахунок маржинального прибутку (сум покриття). На основі цієї інформації робиться висновок про вигідність виробництва окремих продуктів, продуктових груп, ефективності роботи підрозділів, використання каналів збуту і т.п. Типовими прикладами є система управлінського обліку, директ-кост і ступінчастий розрахунок сум покриття на основі віднесення витрат до об'єктів. У таблиці 1 представлено удосконалений склад інструментарію.

Таблиця 1 – Удосконалений склад інструментарію оперативного фінансового контролінгу

Інструментарій оперативного фінансового контролінгу	
Прийоми щодо збору інформації для управлінського персоналу	Розрахунки, що орієнтовані на прийняття управлінських рішень
Управлінський облік: процес виявлення, вимірювання, накопичення аналізу та передачі інформації управлінському персоналу для прийняття рішень.	Формування основних підконтрольних показників : визначення посадових осіб, які здійснюють контроль за їх виконанням.
Бюджетування: управлінська технологія підприємства, що пов'язує діяльність підприємства з його стратегічними цілями, дає змогу аналізувати та прогнозувати виконання планів на підприємстві.	Аналіз результатів за відхиленнями: визначення ступеню впливу відхилень, що виникли на величину результатів.
Моделювання: можливість заздалегідь прораховувати зміни господарського середовища.	CVP- аналіз (аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток»): аналіз поведінки витрат, в основі якого лежить взаємозв'язок витрат, виручка, обсяг виробництва і прибутку.
Ціноутворення: процес встановлення цін на товари на послуги.	Використання методу «Директ – кост»: в основі методу лежить принцип розділення витрат організації на постійні і змінні, тобто залежність витрат від динаміки ділової активності організації.
Результативний підхід: використання процесу забезпечення економічними ресурсами в якості теоретичної бази оперативного фінансового контролінгу.	

Отже, в ході поведеного дослідження отримав подальший розвиток склад інструментарію оперативного фінансового контролінгу шляхом поєднання прийомів фінансового контролінгу на оперативному рівні та включення до них управлінського обліку та результативного підходу.

Література.

1. Петренко С.Н. Контроллінг: учеб. пособ. / С.Н. Петренко. - К.: Ника-Центр, Єльга, 2004.-328 с.
2. Швиданенко Г. О. Контролінг : навч. посіб. / Швиданенко Г.О., Лаврененко В. В., Дерев'янка О. Г., Приходько Л. М. – К.: КНЕУ, 2008. – 264 с.
3. Рибак О. В. Формування механізму контролінгу в управлінні результативною діяльністю підприємства: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – 248 с.

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Кузнєцова Д. С., студентка
Науковий керівник: Ковальов В. В., к.е.н., доцент
Херсонський державний університет*

Актуальність розглянутої теми полягає в тому, що сучасна українська економіка розвивається і удосконалюється за світовими економічними ринковими законами, що передбачають прояв і зв'язаність ринкових відносин між різними суб'єктами господарювання. Цей взаємозв'язок супроводжується сталим кругообігом ресурсів як у масштабах економіки загалом, так і в межах самостійного підприємства, що вимагає від них гнучкого реагування на зміни фінансово-економічної ситуації та продуктивного управління всіма наявними ресурсами. В даних умовах слід звернути увагу на єдиний тип ресурсів підприємства, який з мінімальними часовими втратами безпосередньо трансформується в будь-який інший тип ресурсів (грошові кошти). Усі операційні процеси господарювання обслуговуються грошовими коштами, а грошові потоки відображають їх рух.

Висвітлення питання грошового потоку підприємства як самостійного об'єкту фінансового управління недостатньо розкрито у вітчизняній і світовій літературі фінансового менеджменту. Окремі прикладні аспекти грошових потоків підприємства розглядаються лише в складі питань управління залишками грошових активів, управління формуванням та розподілом фінансових ресурсів і антикризового фінансового управління підприємством під загрозою банкрутства.